

O tehnični zakonodaji in znaku CE med obrtniki po Sloveniji

Nekaj mesecev pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo smo v posameznih območnih zbornicah po Sloveniji (Celje, Maribor, Ljutomer, Novo mesto, Ljubljana), pred tem pa tudi že marsikje drugje, ponekod pa to še planiramo, izvedli seminarje z delavnicami na temo, kako svoje proizvode pripraviti za t.i. prosti pretok blaga na notranjem trgu EU. Lahko rečemo, da je kar veliko preko sto slovenskih proizvajalcev – obrtnikov iz različnih področij slišalo veliko novih stvari o potrebnih aktivnostih, ki jih morajo izvesti, da se bodo vsaj kolikor toliko pripravili spopasti z odprtim trgov in z vsemi prednostmi in slabostmi, ki se že in se še bodo pri tem pojavile. Vstop RS v EU bo lahko za nepripravljena podjetja in podjetnike pomenil povečanje konkurenčnega okolja. Tisti, ki ne bodo znali poskrbeti za skladnost svojih proizvodov z zahtevami evropskih predpisov, bodo svoj tržni položaj lahko hitro izgubili. Za podjetja, ki se bodo pravočasno prilagodila evropskim tehničnim predpisom, bo to pomenilo predvsem izenačenost pogojev na trgu oziroma celo nove poslovne priložnosti.

Pri našem izobraževanju vsebino in hitrost predstavljanja tega področja evropskega pravnega reda maksimalno prilagodimo strukturi udeležencev. Poleg splošnega 4-5 urnega predavanja na temo tehnična zakonodaja izvajamo še 4-5 urne delavnice za v posamezne dejavnosti usmerjene skupine, kot npr.:

- o tem, kaj prinaša vstop RS v EU za proizvajalce, kupce in izvajalce na različnih področjih dejavnosti;
- udeležencem izobraževanja dajemo napotke in usmeritve, kako naj se lotijo izpolnjevanja vseh obveznosti, predvsem v povezavi s tehnično zakonodajo, ki jo prevzemamo, in tudi, kje so pri tem priložnosti za poslovne uspehe ter kako preprečiti eventualne težave na trgu;
- poskušamo pripraviti naše proizvajalce, kako naj sami izvedejo vse predpisane postopke in izdelajo dokumentacijo za dajanje proizvodov v promet oz. na kaj naj bodo pozorni, ko ta znanja iščejo drugje;
- opozarjamo na to, na kaj morajo paziti, ko se nabavlja proizvode za lastno uporabo, nadaljnjo prodajo ali vgradnjo in kaj morajo pri tem vse storiti tisti, ki nabavljajo in kaj lahko zahtevajo od drugih;
- pojasnjujemo, kakšno vlogo in pomen ima pri vsem tem zagotavljanje kakovosti, pa varnost in zdravje pri delu,...
- odgovarjamo na vprašanja, na kaj moramo v proizvodnji paziti pri uporabi, predelavi, vzdrževanju opreme,...

Običajno delo v delavnicah organiziramo tako, da v polovici časa v strnjem predavanju predstavimo teoretične podlage: kaj o vsem tem govori zakonodaja in kako se ta uporablja v praksi, v drugi polovici pa pridejo na vrsto udeleženci s svojimi vprašanji. Ravno v tem drugem delu nam vedno zmanjkuje časa. Čeprav poskušamo odgovarjati na izbrana najbolj pogosta vprašanja, pa je teh toliko, da vedno pustimo odprto možnost in povabilo, da se udeleženci s svojimi specifičnimi vprašanji obrnejo direktno na predavatelja.

Ko je osnovno poznavanje tehnične zakonodaje že prisotno, organiziramo sledeče tri usmerjene skupine:

- proizvajalce strojev in električne opreme, tlačne opreme, plinskih naprav - kovinarji, električarji
 - proizvajalci gradbenih proizvodov in izvajalci gradbenih del - gradbinci
 - izvajalci strojnih (ogrevanje, vodovod, plin, klimatizacija,...) in elektro instalacij - inštalaterji
- pa tudi za vse druge (proizvajalce igrač, osebne varovalne opreme, medicinskih pripomočkov, ...)
- poskušamo poiskati odgovore na najbolj osnovna vprašanja.

Kar nekaj časa v osnovnih predavanjih posvetimo tudi področjema kakovosti ter varnosti in zdravju pri delu. Gre enostavno za temi, kateri ne moremo izpustiti, ko govorimo o postopkih izpolnjevanju zahtev iz predpisov s strani proizvajalca za njegove proizvode in ko razlagamo pravilno uporabo teh proizvodov pri kupcih oz. uporabnikih.

Naša srečanja imajo še eno značilno – specifično vsebino: struktura udeležencev in njihovo zanimanje je vedno vsaj dvostransko: kaj jih tangira kot proizvajalce in kaj kot kupce in uporabnike. Odpiramo široko temo:

Harmonizirana zakonodaja za proizvode in nacionalna zakonodaja na področju varnosti in zdravja pri delu ter graditve

Vstop Slovenije v Evropsko unijo je zahteval obširen proces harmonizacije naše zakonodaje z evropsko. Tako imamo danes za velik del proizvodov že predpise, ki pomenijo največkrat popoln prevzem evropskih direktiv. Govorimo o t.i. »reguliranem« področju iz vidika evropske tehnične zakonodaje!

Na drugi strani pa imamo v Sloveniji na področju varnosti in zdravja pri delu ter tudi npr. na področju graditve objektov, torej na področjih, kjer proizvode uporabljamo in vgrajujemo, še lastno nacionalno zakonodajo. Tudi ta je sicer v veliki meri usklajena z evropskim pravnim redom na tem področju, ni pa usklajenost pogojevana oz. povezana neposredno s prostim pretokom blaga in storitev! V tem primeru govorimo o t.i. »nereguliranem« področju!

Postavljajo se vprašanja, ki ne pomenijo samo razumevanje oz. pojasnjevanje znaka CE:

Kaj morata upoštevati in zagotoviti proizvajalec (npr. stroja,..., gradbenega proizvoda) in kaj tisti, ki ga montira, vgrajuje, predeluje?

Kaj je še potrebno storiti pred začetkom uporabe? Kaj mora dobiti investitor?

Če želimo nedvoumno odgovoriti na ta vprašanja je nujno potrebno razumevanje tehnične zakonodaje oz. njene vsebine. Če se osredotočimo samo na dejavnost npr. investicij in graditev, potem je obseg najožje (tehnične) zakonodaje, ki jo morajo sodelujoči v tej dejavnosti poznati in razumeti, sledeč:

- **Tehnična zakonodaja t.i. Novega pristopa:** gre za direktive, ki jih prepoznamo po njihovi zahtevi o označevanju industrijskih proizvodov z znakom skladnosti CE. Govorimo o tehnični zakonodaji, ki predpisuje **bistvene varnostne in zdravstvene zahteve za vrsto tehničnih proizvodov** in morajo te zahteve v celoti in po vseh relevantnih direktivah (lahko tudi več njih) izpolniti proizvajalci preden dajo svoje proizvode v promet ali v uporabo. Med to zakonodajo se razvršča tudi zakon o gradbenih proizvodih in njegovi podzakonski predpisi oz. direktiva sveta EU o gradbenih proizvodih (CPD 89/106/EGS)!

- **Zakonodaja v gradbeništvu:** gre za Zakon o graditvi objektov in podzakonske predpise, ki določajo obveznosti vseh sodelujočih v **postavljanju tehnološke opreme in graditvi objektov** in s tem tudi izvajalcev montaže, inštalacij in gradbenih del v povezavi s proizvajalci opreme in gradbenih proizvodov! Izvajalci vseh teh del (tudi pred tem projektanti) morajo vgrajevati samo skladne proizvode (obveznost proizvajalcev) in to skladnost pri vgradnji nadgraditi s skladnostjo z zahtevami te druge zakonodaje.

- **Zakonodaja na področju varnosti in zdravja pri delu,** ki jo predstavlja Zakon o varnosti in zdravju pri delu in vrsta podzakonskih predpisov, ki sicer v osnovi opredeljujejo obveznosti in pravice delodajalcev in delojemalcev: Moramo pa vse to (nadgrajeno s standardom OHSAS 18001) obravnavati kot del integralnega sistema vodenja v pogledu zagotavljanja kakovosti in s tem tudi varnosti in zdravja. Pri tem pa se tudi ta del zakonodaje v velikem delu navezuje na zakonodajo novega pristopa: varnosti in zdravja pri delu ni možno zagotoviti brez ustrezne delovne, varovalne in druge opreme, le-ta mora najprej ustrezati zahtevam predpisov in to morajo izpolniti proizvajalci, nadaljevati vgrajevalci – izvajalci montaže, šele nato pa lahko tudi uporabniki s pravilno uporabo.

Na ta način pridemo tudi do razumevanja, kaj danes v izvajanju raznih del, tudi v graditvi objektov, med drugim pomeni tolikokrat poudarjena kakovost: skladnost s pričakovani kupca. Le-ta, najmanj to, vsakokrat pričakuje, da bodo vsi nastopajoči v verigi v celoti spoštovali vse zahteve predpisov in mu omogočili oz. zagotovili varnost in zdravje tako za njega kot okolico!

Tudi pri **tehničnih pregledih** prihaja do poenostavitev in bolj jasnih razmejitev odgovornosti za kvaliteto vgrajenih delov, opreme in materialov. To pomeni spremembe in slovo od pogosto čudnih situacij, ko se v zaključnih postopkih pregledovanja in predajanja investicij v uporabo, postavljajo neopravičeni zahtevki po atestih in certifikatih - "papirjih, izdanih od inštitutov", da bi se s tem le formalno »pokrila« odgovornost nadzornih organov in odgovornost proizvajalcev in dobaviteljev. Potrebno se je poglobiti v vsebinske preglede, ali so proizvodi res varni, ali ustrezajo veljavnim predpisom, ali je za vse to materialna odgovornost proizvajalcev jasno izražena in dokumentirana. »Strokovnjaki«, ki ne sledijo spremembam in ne razumejo novega pristopa v zagotavljanju skladnosti proizvodov in s tem varnosti za uporabnika, ne morejo imeti pooblastila nadzornih ali celo upravnih organov, da odločajo o pravilnosti graditve in s tem o varnosti!!

Katero (tehnično) zakonodajo moramo upoštevati v gradbeništvu (investicijah,...)? Zakaj?

**Direktive novega pristopa – CPD 89/106/EGS (gradbeni proizvodi)
(tudi: stroji, električna oprema, dvigala, osebna varovalna oprema, tlačna oprema,...)**

**Zakon o varnosti in
zdravja pri delu s
podzakonskimi predpisi**

**Zakon o graditvi objektov s
podzakonskimi predpisi**

**TRŽNA
PRILOŽNOST
ZA PROIZVAJALCE
IN IZVAJALCE**

**Zagotavljanje
varnosti in zdravja
pri uporabi!**

KAKOVOST ZA UPORABNIKE

**Zagotavljanje
pravne varnosti v
nesrečah!**